

VAT 2024. Komentarz

Wydanie 17.

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Przedmowa

Podatek od towarów i usług stanowi podstawowe źródło dochodów fiskalnych Skarbu Państwa. Podatki obrotowe są wśród rozmaitych instrumentów polityki fiskalnej państwa tymi elementami, które w największym stopniu są powiązane z codziennym życiem gospodarczym. Dynamika obrotu gospodarczego, niezwykle bogactwo zdarzeń i zjawisk zachodzących w ramach tego obrotu stawia zarówno przed ustawodawcą, jak i praktykami zajmującymi się tymi podatkami wiele coraz to nowszych wyzwań. Nowe techniki sprzedaży, nowe rodzaje usług finansowych, rozwój usług telekomunikacyjnych, handel elektroniczny, elektroniczne formy dokumentacji, a przede wszystkim postępująca globalizacja gospodarki powodują konieczność szybkich reakcji ustawodawcy na zmieniającą się rzeczywistość. Natomiast w przypadku braku pożądaných szybkich reakcji prawodawcy konieczne jest przystosowanie rzeczywistości do tych ram, które tworzą aktualnie istniejące regulacje prawne.

Wyzwania te są tym ciekawsze, że system podatku od wartości dodanej Unii Europejskiej zmierza do pełnej harmonizacji opodatkowania obrotu w państwach członkowskich. Już teraz systemy poszczególnych państw oparte są na jednolitej podstawie, od której odstępstwa są starannie limitowane. Podatek od towarów i usług w kształcie obowiązującym obecnie w Polsce jest również oparty na tej samej podstawie.

W 2004 r. polski podatek od towarów i usług został wprowadzony do wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, funkcjonującego od wielu lat. Oznacza to zmiany o charakterze zasadniczym, a także wiele zmian o charakterze technicznym. Podstawowa konstrukcja podatku VAT, znana od 1993 r., oparta na regulacjach dyrektyw unijnych, nie uległa zmianie. Dotychczasowe konstrukcje korzystały jedynie z dorobku europejskiego, natomiast po 1.5.2004 r. dorobek ten stał się w istocie elementem polskiego systemu.

Podstawowe zmiany, jakie nastąpiły z chwilą wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, są związane z przejściem tych rozwiązań, które są niezbędne dla funkcjonowania polskiego podatku jako elementu wspólnego systemu podatku VAT, a które dotychczas w Polsce nie funkcjonowały głównie ze względu na to, iż podatek polski pozostawał poza tym systemem, a w związku z tym konstrukcja naczyń łączonych, do której zbliżony jest wspólny system podatku, nas nie dotyczyła. Dlatego też większość istotnych zmian w polskich regulacjach dotyczy właśnie przyjęcia tych rozwiązań, np. wewnątrzspółnotowej dostawy towarów, wewnątrzspółnotowego nabycia towarów, zasad określających miejsce świadczenia usług. Stanowią one podstawę wspólnego, międzynarodowego systemu podatku.

Prostocie konstrukcyjnej podatku od towarów i usług towarzyszą skomplikowane i często niepełne lub nieprecyzyjne regulacje prawne dotyczące poszczególnych zagadnień. Powoduje to duże ryzyko po stronie podatnika, który zgodnie z podstawową zasadą w VAT jest zobowiązany do samodzielnego obliczenia i zadeklarowania podatku. Ponośi on więc pełną odpowiedzialność za właściwe ustalenie swojego zobowiązania podatkowego. Niestety, ustawa o podatku od towarów i usług nie jest wolna od skomplikowanych i nieprecyzyjnych regulacji, których konsekwencje poniesie podatnik.

Biorąc pod uwagę plany reformy unijnego systemu podatku od wartości dodanej w kolejnych latach, należy spodziewać się znaczących zmian, w dużym stopniu dostosowujących konstrukcje podatkowe do nowej, cyfrowej rzeczywistości.

Autor

Warszawa, październik 2023 r.

[Przejdź do księgarni →](#)